

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr.: Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf.: 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen-

Vår ref: A.10.3aq

Deres ref:

Dato: 20.10.2018

Norges vassdrags- og energidirektorat

Postboks 5091, Majorstua

0301 Oslo

nve@nve.no

Nasjonal ramme for vindkraft på land - innspill

Innledning

Vi viser til det pågående arbeidet med en nasjonal ramme for vindkraft på land. Fosen Naturvernforening holder til på Fosenhalvøya i Trøndelag og vi har i mange år hatt fokus på de negative virkningene vindkraftutbygging har på vår vakre og viktige natur her på Fosen. Men vi har dessverre ikke nådd gjennom med våre synspunkter og store industriparken med vindkraft er allerede bygget / under bygging. Dette gjør vondt langt inn i hjerterøttene, men vårt arbeid vil alltid ha naturen i fokus. Da må vi komme med våre synspunkter når vi nå ser at det planlegges å anlegge industriparker over hele landet og enda flere på Fosen - med andre ord en naturødeleggelse i en dimensjon vi knapt har sett maken til. Og dette planlegges i en tid da fri, vill natur er et knapphetsgode.

Ser vi på [analyseområde 25](#)¹ som er Fosenhalvøya ser vi at så godt som hele Fosen ligger innenfor NVEs analyseområde og eksklusjoner er det dessverre lite av i vårt område. Vi blir også uroet over at Fosen blir priset lavt med hensyn til produksjonskostnader.

Naturmangfold

[Ifølge en rapport fra WWF og Zoological Society of London](#)² krymper bestanden av ville dyr hvert eneste år med 2 prosent. Vi kan risikere å utrydde to tredeler av dyrelivet innen 2020. [I tyske naturreservater er den totale mengden insekter redusert med 75 prosent siden 1990](#)³. Siden 1970 er antall dyr i verden mer enn halvert. Som [Sabima sier](#)⁴ så er tap av naturmangfold og biologisk mangfold en like akutt utfordring for livet på kloden som klimaendringene. [Og videre sier de](#)⁵ at arealendringer er den største trusselen mot naturmangfold. Når du bygger ned et stykke natur tar du leveområdet fra alle de planter, dyr og insekter som lever akkurat der – de blir færre individer av disse artene. Det å stykke opp naturen slik at den blir mindre sammenhengende gjør også arter mer sårbare for å bli utryddet. De planlagte vindindustriområdene med alle tilførselsvegene i områder som ikke er bebygde av

¹ <http://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201604596/2444107>

² <https://www.aftenposten.no/verden/i/GABnl/WWF-Mennesket-kan-utrydde-to-tredeler-av-dyrelivet-innen-2020>

³ https://www.nrk.no/norge/ny-studie_-antall-insekter-stupte-med-75-prosent-pa-under-30-ar-1.13741219

⁴ <https://www.sabima.no/hva-er-naturmangfold/>

⁵ <https://www.sabima.no/hva-truer-naturen/arealendringer/>

mennesker vil da fortrenge/fjerne individer og i tillegg gjøre de gjenlevende mer sårbare. [INON-områdene i Norge reduseres stadig](#)⁶ og tendensen er, utrolig nok økende der gamle Sør-Trøndelag fylke er et av de fylkene som har mistet mest i perioden 2008-2012. I tillegg vet vi at vi etter dette har tapt enda mer til vindkraftutbyggingen. Denne utvikling må stoppes og derfor kan det ikke være aktuelt å bygge vindindustri i tilknytning til slike områder. Den tid må være forbi.

En må ha det klart at det vil være komplett umulig å redde miljøet ved å bygge ned naturmangfoldet. Uten et velfungerende økosystem er kloden fortapt.

Friluftsliv

Natur og friluftsliv har stor betydning for folks helse. I [Sintefs rapport «Analyse og dokumentasjon av friluftslivets effekt på folkehelse og livskvalitet»](#)⁷ sies det at fysisk aktivitet og friluftsliv har gunstig effekt på helsen for forebygging av hjerte-karsykdommer og bedrer livskvaliteten. Utendørs fysisk aktivitet har også gunstig effekt for forebygging av astma hos barn, det kan redusere risiko for Alzheimers demens, hjerteinfarkt og kreft. Det å oppholde seg i natur har stressreducerende effekt. [Skotske leger skal nå kunne gi natur på resept](#)⁸. Fugletitting, strand- og fjellturer er medisinen leger på Shetland nå skal kunne gi sine pasienter med helsemyndighetenes velsignelse. Natur er altså direkte viktig for folks helse og dermed burde den være viktig for kommuner, fylkeskommuner og sentrale myndigheter da en økning i friluftsliv vil ha en betydelig, selvstendig samfunnsøkonomisk verdi, både i form av rekreasjonsverdi og i form av reduserte helsekostnader. Dette ifølge den før nevnte Sintefrapporten.

Allemannsretten gir alle lov til å ferdes og oppholde seg i utmarka i Norge. Allemannsretten er et gratis fellesgode og en del av vår kulturarv. Den gir deg rett til å bruke utmarka, uavhengig av hvem som er grunneier. Denne retten er truet av nedbygging og privatisering – tenk bare på den reduserte tilgangen til strandsonen vi har pga. nedbygging og privatisering her. En storstilt utbygging av vindkraftindustri som her planlegges vil ta store deler fra vår alles allemannsrett. For å ha en allemannsrett må det eksistere utmark å utøve den i. Blir en svært stor del fjernet som det her er snakk om, vil også presset på de gjenværende områdene øke. Dette vil igjen gå på bekostning av de som lever i utmarka til vanlig – mer forstyrrelser på fugle- og dyrelivet i de gjenværende områdene.

Reindrifta og sørsamene på Fosen mistet en tredjedel av reinens vinterbeite ved vindkraftutbygginga på Storheia. Den pågående Fosen utbyggingen umuliggjør sørsamisk reindriftnæring i et område opp mot 500 km². I [Fosna-Folket](#)⁹ kan vi lese at Fosen reinbeitedistrikt går sterkt imot at Trondhjems turistforening får tillatelse til bruksendring fra privat fritidsbolig til turisthytte på en hytte turistforeningen har kjøpt ved Lysvatnet på Fosen. «Når krybba er tom, bites hestene» heter det og dette er et eksempel på hvor stort presset på Fosens gjenværende naturområder er. Dersom vindkraftindustrien får tildelt store deler av den norske, ubebygde naturen vil presset på de naturområdene som blir igjen, bli enormt. Presset til friluftslivbruk vil bli stort og dette igjen vil skape store problemer for de planter og dyr som lever i disse områdene i dag. Men friluftsliv er viktig for folk og helse derfor må en ha

⁶ <http://www.miljødirektoratet.no/no/Tema/Miljøovervakning/Inngrepsfrie-naturomrader-i-Norge-/Utviklingen-av-inngrepsfrie-naturomrader/>

⁷ <https://www.sintef.no/globalassets/upload/samfunn/sintef-rapport-friluftsliv-og-helse-2.pdf>

⁸ <https://www.nrk.no/urix/skotske-leger-skal-gi-pasienter-natur-pa-resept-1.14237307>

⁹ <https://www.fosna-folket.no/nyheter/2018/10/17/Reinbeitedistriktet-vil-ikke-ha-turisthytte-17697924.ece?rs337271540064512179&t=1>

nok områder til å drive friluftsliv i uten at dette skaper problemer for de planter og dyr som lever i slike områder.

Landskap

Vindindustribygg har store turbiner på det høyeste toppen og er derfor synlig over svært store avstander. Dette er visuell forurensning og vil påføre mange et personlig tap - langt utover de områdene det vil bli bygget i. I tillegg har du den hørbare støyen fra turbinene som også skaper problemer og støyforurensning. Om vinteren kan iskast være en fare for folk og fe.

Norge som turistland vil tape sin verdi dersom en så stor vindkraftutbygging finner sted. Ser vi på det fremlagte [kartet](#)¹⁰ over hele landet der det harde og myke eksklusjoner er tegnet inn, er det forholdsvis lite ekskursjoner langs kysten og i Trøndelag er det særdeles lite ekskursjoner inntegnet. Som turistmål er Norge kjent for fjorder og fjell og ren natur. Dette vil være en saga blott dersom denne utbyggingen blir gjennomført. Blir dette tapet av turistinntekter tatt med i beregningen når de endelige beslutninger skal tas?

Alternativ kraftproduksjon og ENØK

Alternative kraftkilder må være mer riktig enn store vindkraftanlegg i en tid da tapet av naturmangfoldet går raskere og raskere. Det første vi da bør sette fokus på er ENØK-tiltak. Her har vi masse å hente og dette vil ikke kreve tilleggsareal i det hele tatt. Ettersom vi blir flere og flere mennesker på kloden kan ikke forbruket bare øke og øke – hver enkelt må se på sitt forbruk. Vi i Fosen Naturvernforening har ikke en fjellknaus å avse til vindkraft så lenge folk har varmekabler i oppkjørselen, terrassevarmere og ikke kan slå av lyset i rom de ikke oppholder seg.

En annen energikilde vi mener bør være noe å satse på i fremtiden er solceller. Solceller kan monteres på hustak og dermed vil ikke ekstra areal bli tatt og energien blir dermed produsert der den skal brukes og vi slipper transport over store avstander noe som i seg selv krever areal og gir tap av energi.

Vi må også, med kritiske øyne, se på hva vi bruker den energi vi produserer til. Skal en bygge ut store vindkraftanlegg for så å bruke strømmen til produksjon av Bitcoin? Ingebjørn Bleidvin skriver i sin [kommentar i BT 05.10.2018](#)¹¹ at nesten all kraft fra en foreslått nedbygging av Stølsheimen tilsvarer det som går med til å lage kryptovaluta i fabrikkene på Dale. [Ifølge Gabriel Fliflets artikkel i avisa Hordaland](#)¹² er det på datasentrene på Dale 2-3 arbeidsplasser og firmaer som satser på bitcoin-utvinning får fritak for el-avgift og eiendomsskatt. Slik produksjon skaper også [støyplasser for naboer](#)¹³. Vi mener at dette er en uklokket måte å bruke produsert energi på.

¹⁰ <https://www.nve.no/Media/6947/kart-med-harde-og-myke-eksklusjoner.pdf>

¹¹ <https://www.bt.no/btmeneringer/kommentar/i/21xr8a/Moller-og-bedrag>

¹² <http://www.avisahordaland.no/meiningar/ordet-fritt/utvinning-av-bitcoin-en-meningslos-industri-1.2324978>

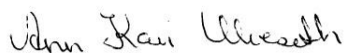
¹³ https://www.nrk.no/hordaland/krangler-om-bitcoin-stoy-_na-vil-selskapet-bygge-flere-datasentre-1.14157498

Etiske retningslinjer

På Fosen er det Statkraft, sammen med Trønderenergi og Nordic Wind Power (med Credit Suisse) som bygger ut vindkraftanleggene. Credit Suisse er kjent for en tvilsom forretningspraksis. Banken er dømt til å betale 21 mrd. kroner for å ha hjulpet amerikanere med å gjemme milliarder av dollar i skatteparadis. De er dømt for kartellvirksomhet og brudd på konkurransereglene i finansmarkedet. Det siste nå er at Credit Suisse er en av aktørene der en [rekke europeiske lands statskasser, deriblant den norske, er svindlet for milliarder av kroner](#)¹⁴. Dette er ikke den rette måten å forvalte Fosenfjellene eller andre deler av den norske fjellheimen på.

Med hilsen

Fosen Naturvernforening

Ann Kari Ulveseth

¹⁴ <https://www.dagsavisen.no/verden/europeiske-land-svindlet-for-milliarder-i-skatteskanale-1.1219435>